

Valdkondade ülesed arendustegevused

- Võromaa ja Setomaa kestavad tänu hoolivatele inimestele
- Huvid põrkuvad
- Kõige tähtsam on inimene, ilma temata ei toimi miski
- Puudu on keskkonnahoid (tark kasutus prügil, tuuleenergia jne)
- Elukestva õppe valdkond üldvisiooniga sidusamaks, toetavamaks, konkreetsemaks
- Me oleme uhked, õnnelikud ja teadlikud sellest, et me saame elada, kasvada, töötada siin oma juurte juures
- Sotsiaalse ettevõtluse arendamine; „Mahepedagoogika“ st alternatiivsed lahendused hariduses; Säästvad ja innovaatilised lahendused igal tasandil; Loomemajandus!
- EMOTSIOON VISIOONI OSAS- „Meie maakond“ asemel kasutada „Võro- ja Setomaa“. Toob visioonis ära need märksõnad, mis on juba tuntud ja tugevad ning millel on inimeste jaoks tähtsus.
- Kas Võrumaal on kõige rohkem maailma parimaid sportlasi? Osakaal rahvastikust?
- Visioonis võiks sisalduda sõna loodus
- Sportlikult tugevad inimesed
- Hindatiidmine
- Õnnelikud inimesed ☺
- Et individuaalse märkamise eesmärk saaks koos tegutsedes täidetud (igas elukaare punktis) ning koos panustades saaksid kõik ka toetatud
- Peame rõhku panema mainekujundusele- et meie inimene oleks uhke selle üle, et ta elab Võrumaal ja et meid tuntaks kui üht väärt tugevat maakonda
- Hinnatud looduskeskkond (kui visioon). Maastikulisi ja loodusolusid nutikalt kasutavad tegevused (turismiarendus)
- Valdkondade vahelise lõimumise kasv!
- Õnnelik toetatud Võru maakonna inimene
- Eesmärgi saavutamiseks vajalik maakonnaülene koostöö=>MAK, avalik sektor, KOV+ ettevõtjad+kogukonnad
- Võrgustike loomised/moodustamised; kokkuhoidev kogukond; koostöö; harmoonia
- Maakond kus vanade traditsioonide kõrvale lisatakse uusi. Elukeskkonda ei lasta muuta pelgalt välistest mõjudest lähtuvalt.
- Võru maakond- sotsiaalse innovatsiooni lipulaev
- Võrumaa puhta looduskeskkonna säilitamine
- Igas KOVis on/töötab inimene, kelle tööülesannete hulgas on olla kursis oma valla piires täiskasvanuhariduse olukorraga, vajaduste ja võimalustega
- VUNKI MANO! AIGU OM! Kumb siis?
- TAGASI JUURTE JUURDE!
- Arendusstrateegia olku lühike ja olku võro ja seto keelen
- Peame eelkõige rääkima Võru maakonnast, mitte ainult Võrumaast!!! Või rääkima ka Setomaast samal ajal.
- Puhta loodusega, roheline Võrumaa
- Minu ainuke soov on, et see dokument saaks reaalseks töödokumendiks riigiasutustele, erasektorile. Igale Võrumaa inimesele
- Meil on visioon, erinevate valdkondade suunad! Neid tuleb lahendada koos! Koos erinevate valdkondade sihtgruppidega ühiselt, ühises ringis!
- Eluvaldkondade lõimumine! Nii koolis kui elus

- Kuidas panna need valdkonnad omavahel koostöös toimima? Et iga teema ei ajaks ainult oma rida ja asja
- Mitmes valdkonnas ei tundnud ära spetsiifilist ja ainukordset Võru maakonda. Hetkel väga üldine ja ei toeta maakonna tegelikke ja unikaalseid tegevusi. Vaja konkreetselt sõnastada.
- Termin KESKKONNATEADLIK peaks kajastuma. Et ka ettevõtjad mõtleksid selles suunas
- Võiks olla visioonis vihje TERVISETEADLIK – siis ju pikendab tervena elatud aastaid
- Kuhu soovitakse tulla ja jääda
- Väljastpoolt märgatud koht. HEA ELUKESKKOND
- Võru linna roll maakonna keskusena. Kõrghariduse omandamise võimalus

RAHVATERVIS JA HEAOLU

Maakond

- Teadlikkuse tõstmine peredes
- Tervislikult elatud aastate eest vastutuse võtmine
- Hõbemajandus (sh eakate ettevõtlus jne)
- Märka abivajajat- motiveerimine

Riik

- Tulubaasi loomine kohaliku vastutuse tõstmiseks- toetussüsteemi loomiseks kohapeal
- Sotsiaalse innovatsiooni keskuse loomine (riigipoolne abi ja toetus)

MAJANDUS

Maakond

- Uut tüüpi kaugtöö
- Heaolu(sotsiaal)valdkond on suurim tööandja- KOV laseb heaolu valdkonna teenuse osutamise turule sh kogukondlik ettevõtlus, sotsiaalne ettevõtlus
- Pereettevõtted ja elustiili ettevõtted parandavad hõivatust ja loovad uut väärtust, mitmekesisust.
- Me peame tegema kõik selleks, et iga inimene leiaks eneseteostuse ja panustaks sellega majandusse

Riik

- Teed
- Kommunikatsioonid
- Piirkondlikud erisused/nendega arvestamine
- Piirkondlik palgalõhe
- Jagamismajanduse legaliseerimine, mõistlik reguleerimine, toetamine
- Riigi ja KOVi ressursside (vara) ristkasutus

ELUKESTEV ÕPE

Maakond

- Lõimunud kooliharidus (mitte ainete põhine õpe). Rohkem kokkupuudet praktilise eluga.
- Lõimunud haridus valdkondade vahel (kogukonnad, sotsiaaettevõtted, organisatsioon)
- Praegune (traditsiooniline) koolisüsteem tapab laste loovuse
- Et kool õpetaks elulusti, rõõmu, uudishimu
- Kooli hooned avatuks kõigile ühiskonnagruppidele. KOOL KUI ELUKESTVA ÕPPE KANTS!
- HOIAK ÕPPIMINE ON LAHE!

Riik

- Õpetajate koolitus tuleb ümber teha, et toetaks lõimunud haridust
- Kooli rahastamine toetab koolihoone kui elukestva õppe kantsi toimimist
- Õppekavad, mis aitavad toimekateks inimesteks kasvamist
- Riigi surve kutsekoolidele toimetulekuga inimeste õpetamiseks
- Täiskasvanute õpe, koolitused (maakondlik keskus, mis seda koordineerib)
- VÕRRU ÜLIKOOL!

KESTLIK KOGUKOND

Maakond

- Tunnustame, innustame, märkame tegusaid
- ÜHISTE VÄÄRTUSTE HOIDMINE!
- Kuuluvustunde hoidmine/tekitamine (nt läbi ühisürituste, harrastuste)
- Eriliste ja uute kogukondade soodustamine
- Tervisliku eluviisi väärtustamine
- Võru linn maakonnakeskusena

Riik

- Kokkulepe miinimum teenuste püsimiseks
- Kokkulepe ressursside kasutuses (nt metsamajandus)
- Töönädal lühemaks (et oleks aega elada)
- Maksusoodustused (nt korilusega tegelemine, hansa). Traditsiooniliste eluviiside toetamine.

KULTUUR JA ERIPÄRA

Maakond

- Sotsiaalse ettevõtluse ja ettevõtlikkuse „linkimine“ kultuuriga
- Aga kes mida teeb? Rollid, vastutusvaldkonnad?
- Sport rohkem nähtavaks, kui ELUVIIS

Riik

- Millist erisust siinsele piirkonnale pakkuda?
- Vana-Võromaa arenguprogramm
- Kultuuririkkuse argument riigiturunduses

MAINE

Maakond

- Iga maakonna inimene on saadik

- Ühiselt tegelema maine kujundamisega
- Eneseuhkuse tõstmine- et see kiirgaks välja
- Maine kujundamine on iga suurema ettevõtmise (konverents jne) osa. Tegevuskava.
- Valdkondade vahelised projektid
- Eripärade rõhutamine (loovad piirkonnale isikupära)
- Ühtlustame sõnumid valdkondade vahel
- Maakondliku mainekujunduse töörühma loomine

Riik

- Regionaalpoliitika!
- Suurendada eelarvet, vähendada projektipõhist rahastust
- Riik oma mainekujunduses võiks kasutada rohkem piirkonna kultuuririkkust
- Riik peab väärtustama paikkonna kultuurieripära, majanduse eripära

VÄÄRTUSED

I

1. **Leidlik inimene (kogukonnatunne)**
2. **Kultuuripärand ja elukeskkond**
3. **Loodus (kõikevõimaldav)**

II

1. **Omad inimesed**
2. **Keeled ja kombed**
3. **Rikas loodus**

III Võru maakond kestab!

1. **Inimesed**
  - **Õlatunne**
  - **Hoolivus**
2. **Loodus**
  - **Mitmekesine**
  - **Elukorraldus**
3. **Ruum**
  - **Kultuur**
  - **Avarus**

IV

1. **Minu inimesed (iseendast ja maailmast huvituvad)**
2. **Puhas loodus (säästev eluviis ja majandamine)**
3. **Rikas kultuuriruum (Ummamuudu ja Aigu Om; Positiivne kiiks ja palju ruumi ja rahu)**